

ביידן דוחה את הטיפול באיום האיראני

written by מאיר בן שבת | 14.08.2023

במאי השנה, שר הביטחון יואב גלנט חשף: "איראן צברה חומר מועשר ברמה של 20% ו-60%, שיכול להספיק לחמש פצצות גרעיניות". לפי דבריו באותה העת, "תוכנית הגרעין האיראנית נמצאת בשלב המתקדם ביותר שבו היתה אי־פעם". שתי הקביעות הללו הן העובדות המרכזיות שאמורות לעמוד לנגד עיניהם של קובעי המדיניות בישראל, כמו גם של אנשי ממשל, חברי קונגרס ומובילי דעה אמריקנים, בכל עת שיתייחסו להבנות המתגבשות בין ארה"ב לאיראן.

לפי הדיווחים באמצעי התקשורת, האמריקנים והאיראנים הגיעו בימים האחרונים להבנות על "עסקה" שבמרכזה שלושה מרכיבים: הראשון ¹ שחרור אסירים הדדי. השני ² שחרור כספים איראניים בהיקף של כ-6 מיליארד דולר מבנקים בדרום קוריאה ובעיראק. גישה של איראן לכספים אלה נמנעה בעקבות סנקציות שהוטלו עליה בעבר על ידי ארה"ב. בהתאם להבנות המתגבשות, איראן תורשה להשתמש בכספים אלה למטרות הומניטריות. המרכיב השלישי ³ הקפאת הפעילות האיראנית להעשרת אורניום. איראן אמורה להתחייב לא להעשיר אורניום מעבר לרמה של 60%, ולא לצבור חומר נוסף ברמת העשרה זו.

מסגורן של הבנות אלה כ"הסכמות לא רשמיות" אמור לפטור את הממשל מהבאתן לאישור הקונגרס ⁴ דבר שאינו מובטח בקונסטלציה הפוליטית הנוכחית, ושעלול היה להלהיט את הדיון הציבורי בפרטי ההבנות, ובכלל במדיניותו של ביידן ביחס לאיראן.

בדרך זו מבקש ממשל ביידן "לבעוט את בעיית איראן" אל שנת 2025, ולאפשר שקט זמני בגזרה זו במהלך מערכת הבחירות בארה"ב.

מבחינתה של איראן, הצעדים שנדרשו ממנה במסגרת ההבנות הם מינוריים ⁵ בוודאי בהשוואה לרשימת הדרישות שהוצגה לה בתמורה לחזרה להסכם הגרעין המקורי. אמנם היא גם לא תקבל את מלוא התמורות שהובטחו לה בתמורה לחזרה להסכם זה, אך לראשונה היא זוכה להיתר דה־פקטו להעשיר אורניום ל-60%. יתרה מכך, כבעבר גם בעתיד, היא תוכל להפר את התחייבותה לא להמשיך להעשיר ברמה זו או יותר מכך.

מסגרת ההבנות עלולה לקבע את מעמדה של איראן כמדינת סף גרעינית בהסכמת ארה"ב. בידי איראן תישאר האפשרות לפרוץ ליכולת גרעין צבאית. התפתחות זו מחזקת את החשש כי חרף הצהרותיו על דבקותו באסטרטגיית מניעה של גרעין צבאי, הממשל האמריקני מתנהל כמי שבחר בהכלה של איום זה, לפחות ברמתו הנוכחית.

במקביל להמשך המאמצים לשיפור יכולותיה המבצעיות, על ישראל לדבוק בהתנגדותה הפומבית להסכמות ולווייתורים אלה, ולדרוש מארה"ב צעדים מעשיים מול איראן. זה כלל לא בטוח שישראל צריכה להיות שותפה לשקט שמבקשים אנשי ביידן להשיג, ולמאמצים שהם נוקטים כדי

לדחות את העיסוק בסוגיה זו עד לאחר הבחירות. את עמדתה בעניין זה עליה לגבש בהתאם לתוצאות השיח החשאי שמתקיים עם הבית הלבן.

▪ פורסם לראשונה ב"ישראל היום"